

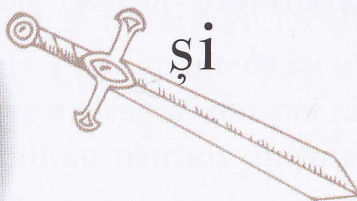
Elena Iorgulescu Ștefan Petrescu

DECEBAL

Rege al Daciei
(86-106)

și

TRAIAN

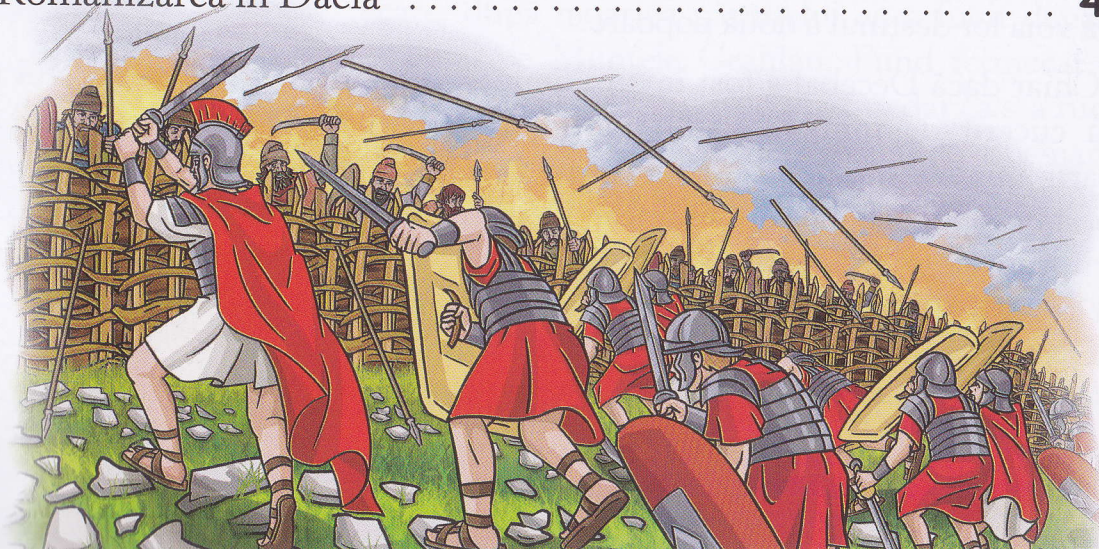
Împărat al romanilor
(96-117)

Cuprins

Introducere	3
Decebal	7
Primii ani ai domniei lui Decebal	8
Traian	19
Domnia lui Traian	21
Războiul dintre Decebal și Traian	27
Războiul a început	29
Traian după cucerirera Daciei	44
Romanizarea în Dacia	45

Decebal

În urmă cu aproape 2000 de ani, în regatul Daciei (întemeiat de Burebista, așa cum am povestit mai sus), se năștea Decebal, cel care avea să devină unul dintre cei mai de seamă conducători ai dacilor.

Despre familia lui Decebal se știe prea puține. Se pare că numele său era destul de răspândit – adjectivul *balos*, care intră în alcătuirea lui, însemna „puternic”.

Istoricul grec Dio Cassius, care a trăit între secolele al II-lea și al III-lea, ne ajută puțin să-i cunoaștem rudele. În scrierile sale apare menționat fratele lui Decebal, pe care îl chema Diegis. Se pare că acesta era considerat urmașul la tron al lui Decebal. De aceea era și el o persoană importantă în regat. Vom vedea mai târziu că Decebal l-a folosit pe fratele său Diegis în negocierile sale cu romanii.

Se mai știe și de existența unei alte rude, pe nume Scorilo, dar nu suntem lămurii nici până astăzi dacă era tatăl, unchiul, fratele sau fiul lui Decebal. Atât de îndepărtate sunt acele timpuri încât nu au rămas destule mărturii despre familia regilor daci.

Decebal a avut și o soră, al cărei nume nu se cunoaște. Despre ea vom afla mai departe că a fost luată prizonieră de un general roman și dusă la Roma alături de alte rude ale regelui.

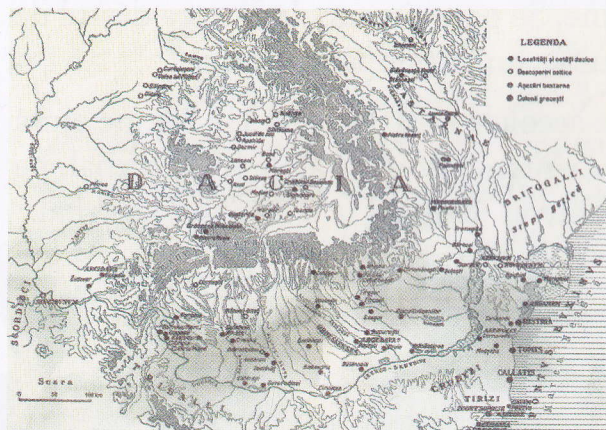

Așa era obiceiul romanilor, ca atunci când erau învingători, să defileze prin toată capitala Imperiului, arătând poporului prada de război și mai ales prizonierii importanți.

Primii ani ai domniei lui Decebal

Așa cum v-am povestit deja, regele Burebista a unit poporul dac într-un mare regat. După 130 de ani de la moartea acestuia, pe vremea când Decebal devenea rege, teritoriul țării era mult mai restrâns. De fapt cuprindea Munții Orăștiei, Banatul și Vestul Olteniei.

Ținuturile locuite de triburile dacilor

Monedă romană

Dunărea reprezenta granița dintre Dacia și Imperiul Roman. Fiind atât de apropiați, dacii și romanii făceau comerț unii cu alții – vindeau și cumpărau produse. Moneda romană s-a răspândit și pe teritoriul Daciei. Dacii au învățat de la romani diverse metode și tehnici folosite de aceștia în construcții, pe care le-au aplicat și în localitățile lor.

Așa cum am mai spus, dacii nu cunoșteau scrierea. Din această cauză limba dacă nu s-a păstrat, iar noi avem puține descrieri de la istoricii vremii referitoare la felul lor de viață.

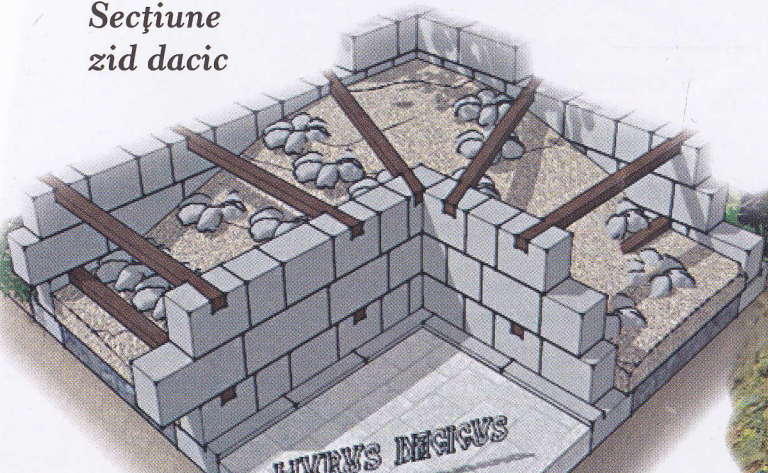
Totuși, știm câteva cuvinte care, neapartenând niciunei alte limbi, au fost atribuite limbii dace: *baci*, *barză*, *brad*, *brânză*, *copil*, *gard*, *mal*, *moș*, *prunc*, *strugure* și altele. Aceste cuvinte păstrate în limba română ne arată că țara dacilor era plină de păduri, cu munți înalți unde creșteau brazii, iar oamenii care o locuiau se ocupau cu agricultura, creșterea animalelor și cultivarea viței de vie.

Să ne oprim din firul povestirii pentru a vorbi despre izvoarele istorice. Acestea ne ajută să reconstituim, să înțelegem și să explicăm faptele și felul de trai al oamenilor din trecut. Izvoarele pot fi scrise (acte oficiale, cronici, relatări de călătorie scrise de mână) sau nescrise (descoperiri arheologice – ruine, monede, obiecte sau arme vechi).

Putem și astăzi să admirăm ruine (urme) ale cetăților dispărute, ale locuințelor, templelor (locurile de rugăciune) și palatelor clădite de daci. Cei care se ocupă cu descoperirea acestora se numesc arheologi. Ei sapă printre ruine, în locurile unde au trăit oamenii cu mii de ani în urmă. Așa găsesc obiecte, unelte sau arme care au aparținut locuitorilor acelor cetăți. Apoi le expun în muzee, unde putem și noi să vedem ce obiecte foloseau, cum arătau acestea, ce arme aveau.

**Secțiune
zid dacic**

**Cetate
dacică**

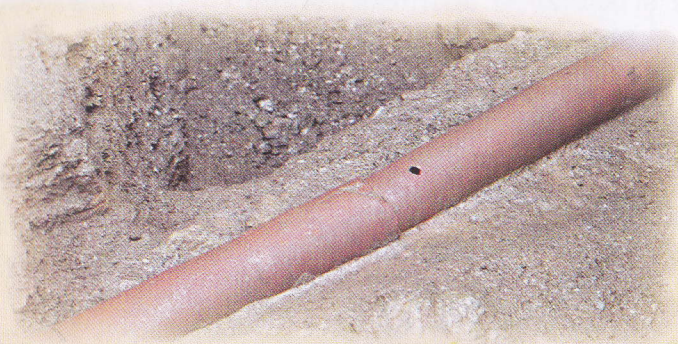
Capitala Daciei era Sarmizegetusa, situată pe culmile Munților Orăștiei, în apropierea Banatului de azi. Multe așezări erau înconjurate cu ziduri de piatră.

Zidul cetăților dace, numite dave, era realizat din doi pereți de blocuri bine cioplite, legați între ei cu bârne de lemn prinse prin șanțuri tăiate în piatră și întăriți în interior cu umplutură de pământ sau piatră mărunță. Cementul și cărămida arsă au fost introduse de meșterii romani, însă dacii nu prea le foloseau. Dar nu toate așezările dacilor erau fortificate. S-au descoperit și așezări cu casele risipite pe văi sau pe dealuri și munți, asemenea satelor noastre de la munte.

Așezate pe înălțimile munților, cetățile erau bine apărate de orice atac dușman, fiind întărite cu ziduri, porți și valuri de pământ. În interiorul zidurilor dacii construiau turnuri de pază, palate pentru rege și miniștrii săi, garnizoane pentru adăpostirea și instruirea soldaților, depozite pentru aprovizionarea cetății în caz de război.

Vas ceramic

Conductă din lut

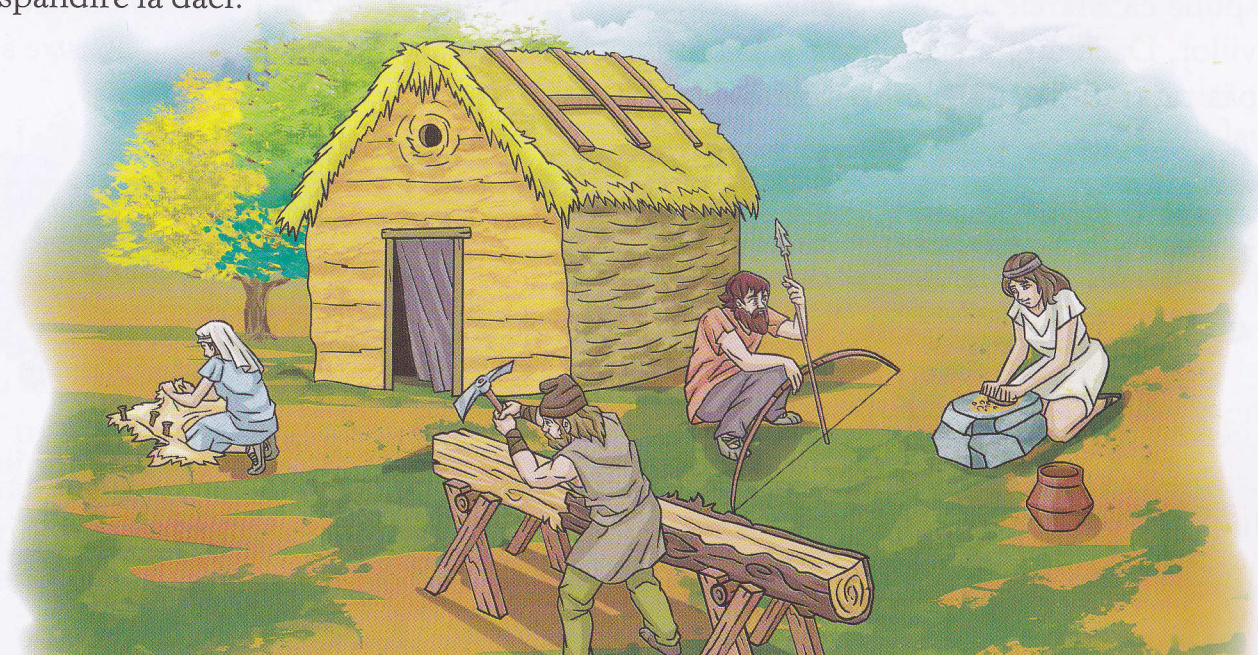
În așezările dacilor întâlnim un număr foarte mare de conducte de apă din tuburi de lut ars. Aceasta înseamnă că exista un sistem de canalizare, adică oamenii foloseau în gospodăria proprie apă curgătoare. Aveau o instalație asemănătoare robinetului pe care voi îl aveți astăzi în baie. Astfel, locuitorii aveau apă din belșug, captată din albia râurilor din apropiere. Igiena, adică curățenia așezărilor, era la mare preț.

Ajutați probabil de meșteri greci și romani, dacii s-au dovedit ingenioși în construirea fântânilor și a cisternelor, a unor vase uriașe în care ei adunau apa de ploaie.

Majoritatea locuințelor dacilor erau construite din lemn, pe care îl găseau din abundență în pădurile Daciei. Casele aveau în mod obișnuit una sau două încăperi. Podeaua caselor era din pământ bătătorit, iar acoperișul din ceramică, șindrilă (lemn) sau din paie.

Dacii se ocupau în special cu creșterea vitelor, a oilor și cu lucrul pământului. În Munții Orăștiei, și nu numai, au fost descoperite numeroase stâne. Acestea erau niște construcții din lemn cu acoperiș de șindrilă sau de paie, așezate pe temelii de piatră tăiată din stânca muntelui.

Dacii se mai ocupau și cu extracția și prelucrarea metalelor. Aveau ateliere de metalurgie. Știm că regele și oamenii bogați dețineau însemnate bogății de metal prețios. S-au descoperit multe obiecte de aur și argint, pe care le-au ascuns în pământ de teama invaziilor romane. Meșteșugul olăritului a cunoscut, de asemenea, o mare răspândire la daci.

Toate aceste obiecte pe care dacii le foloseau zi de zi în treburile casei pot fi admirate astăzi la muzeu.

Ca orice popor, dacii vindeau și cumpărau produse unii de la alții, dar făceau schimburi mai ales cu popoarele vecine. Am vorbit deja despre greci, care aveau cetăți înfloritoare pe țărmul Mării Negre. Ei aduceau dacilor mărfuri de mare calitate, vase de ceramică de tot felul, obiecte de podoabă și alte lucruri valoroase. Mai târziu, au devenit importante și legăturile comerciale cu romanii.

În vremea lui Decebal, Dacia era o țară plină de păduri, unde trăiau multe animale sălbatice. Era brăzdată de numeroase râuri bogate în pește. Dacii mâncau mult vânat, iar peștele era un aliment preferat. Ei consumau carne de oaie și de capră, foarte rar carne de vacă. O să vă mirați, dar porcul era o raritate în Dacia. Ceea ce mai știm cu siguranță astăzi este că dacii nu mâncau măămăligă, pentru simplul motiv că, la vremea aceea, porumbul nu era cunoscut în Europa.

Dacii erau mari băutori de vin. Ei cultivau suprafețe întinse cu viță-de-vie. Legenda spune că Marele Preot Deceneu, urmașul la tron al lui Burebista, a ordonat tăierea viilor. Dacii nu l-au ascultat și au continuat să producă vin. Până în zilele noastre s-a păstrat tradiția vinurilor renumite ale acestor meleaguri.

